

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/891,

28. aprill 2023,

mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Moldova Vabariigis

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu andis 23. juunil 2022 Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatuse.
- (2) 23. märtsi 2023. aasta järel dustes lubas Euroopa Ülemkogu jätkata Moldova Vabariigile igakülgse asjakohase toetuse andmist, sealhulgas riigi vastupanuvõime, julgeoleku, stabiilsuse, majanduse ja energiavarustuse tugevdamiseks väliste osalejate destabiliseeriva tegevusega silmitsi seistes.
- (3) Moldova Vabariigi praegune juhtkond on teinud olulisi edusamme demokraatia ja õigusriigi tugevdamisel ning korruptsioonivastases võitluses ning märkimisväärsed jõupingutusi rakendamaks meetmeid, mida on käsitletud Euroopa Komisjoni arvamuses Moldova Vabariigi ELi liikmeks astumise avalduse kohta.
- (4) Moldova valitsus on oma nõudliku reformikava elluviimise jätkamisel tegelenud ka mitme kriisiga ning on üha sagedamini sattunud silmitsi otseste ohtudega riigi stabiilsusele, mida on põhjustanud nii enda huvidest lähtuvalt tegutsevad riigisisised rühmitused kui ka Venemaa, kes püüavad sageli üheskoos riiki reformiprotsessist kõrvale suunata.
- (5) Liit on jätkuvalt valmis kasutama kõiki tema käsutuses olevaid poliitikavahendeid, et aidata kaasa praegusest kriisist tulemuslikult väljumisele ja reageerida Moldova Vabariigis toimuvale demokraatiale ja õigusriigile tõsist ohtu kujutavale tegevusele, muu hulgas tugevdades tehnilise abi ja suutlikkuse suurendamise programme rakendamist, et suurendada Moldova Vabariigi suutlikkust sellist tegevust liikmesriikidega tehtava õiguslase ja politseikoostöö abil iseseisvalt takistada ja selle vastu võidelda.
- (6) Sellise destabiliseeriva tegevuse enneolematult suur intensiivsus nõuab viivitamatut reageerimist, arvestades ka stabiilse Moldova Vabariigi tähtsust liidu ja Ukrainaga piirneva ELi kandidaatriigina.
- (7) Ohtu demokraatiale ja õigusriigile ning Moldova Vabariigi stabiilsusele ja julgeolekule kujutavad endast isikud, kes takistavad või õõnestavad valimiste korraldamist või püüavad kukutada põhiseaduslikku korda või korraldavad Moldova Vabariigis vägivaldaakte. Moldova Vabariigi destabiliseerimiseks tehtavad jõupingutused suurenesid eriti pärast Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algust.
- (8) Stabiilsust, demokraatiat ja õigusriiki ohustavad ka isikud, kes panevad toime avaliku sektori vahenditega seotud raskeid finantsrikkumisi ning viivad kapitali loata riigist välja, niivõrd kui nad võivad omandada kontrolli riigiasutuste tegevuse üle või seda tõsiselt mõjutada. Selline tegevus võib ohustada ka põhiseaduslikku korda.
- (9) Moldova Vabariigi vastu suunatud destabiliseerimispuudlused ohustavad liidu välispiiride stabiilsust ja julgeolekut.
- (10) Moldova Vabariik on riiki destabiliseerida ähvardavale tegevusele vastu seismiseks taotlenud liidult toetust piiravate meetmete kehtestamise näol.

(11) Praeguses olukorras tuleks reisipiirangud ja varade külmutamise meetmed kehtestada isikute suhtes, kes vastutavad Moldova Vabariigi suveräänsust ja sõltumatust ning demokraatiat, õigusriiki, stabiilsust või julgeolekut Moldova Vabariigis kahjustava või ohustava tegevuse või poliitika eest või toetavad sellist tegevust või poliitikat või viivad seda ellu, ning nendega seotud isikute, üksuste ja asutuste suhtes.

(12) Teatavate meetmete rakendamiseks on vaja täiendavaid liidu meetmeid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et nende territooriumile ei saaks siseneda ega seda läbida järgmised lisas loetletud isikud:

- a) füüsilised isikud, kes vastutavad tegevuse või poliitika eest, mis kahjustab või ohustab Moldova Vabariigi suveräänsust ja sõltumatust või demokraatiat, õigusriiki, stabiilsust või julgeolekut Moldova Vabariigis, või toetavad sellist tegevust või poliitikat või viivad seda ellu järgmise kaudu:
 - i) demokraatliku poliitilise protsessi takistamine või kahjustamine, sealhulgas valimiste korraldamise takistamine või tõsine kahjustamine või põhiseadusliku korra destabiliseerimise või kukutamise katse;
 - ii) vägivaldsete meeleavalduste või muude vägivaldaktide otsene või kaudne kavandamine, juhtimine, nendes osalemine, nende toetamine või muul viisil hõlbustamine, või
 - iii) avaliku sektori vahenditega seotud rasked finantsrikkumised ja kapitali loata riigist välja viimine;
- b) füüsilised isikud, kes on seotud punkti a alusel loetellu kantud isikutega.

2. Lõige 1 ei kohusta liikmesriiki keelama oma kodanike sisenemist tema territooriumile.

3. Lõige 1 ei mõjuta neid juhtumeid, kui liikmesriiki seob rahvusvahelisest õigusest tulenev kohustus, eelkõige:

- a) rahvusvahelise valitsustevahelise organisatsiooni asukohariigina;
- b) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kokku kutsutud või selle egiidi all toimuva rahvusvahelise konverentsi võõrustajariigina;
- c) privileege ja immuuniteete kehtestava mitmepoolse lepingu alusel või
- d) Püha Tooli (Vatikani linnriik) ja Itaalia vahel 1929. aastal sõlmitud lepingust (Laterani pakt) tulenevalt.

4. Lõiget 3 kohaldatakse ka juhtudel, kui liikmesriik on Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) võõrustajariik.

5. Nõukogu tuleb igakülgselt teavitada kõigist liikmesriigi poolt lõike 3 või 4 kohaselt tehtud eranditest.

6. Liikmesriik võib teha erandeid lõikes 1 kehtestatud meetmetest, kui reisimine on õigustatud seoses kiireloomuliste humanitaarvajadustega või valitsustevahelistel kohtumistel osalemisega või liidu organiseeritud või korraldatud kohtumistega või OSCE eesistujaks olevas liikmesriigis korraldatud kohtumistega, kus peetakse poliitilist dialoogi, mis otseselt edendab piiravate meetmete poliitika eesmärke, sealhulgas Moldova Vabariigi õigusriigi, demokraatia, stabiilsuse ja julgeoleku toetamist.

7. Liikmesriik võib samuti teha erandeid lõike 1 alusel kehtestatud meetmetest, kui territooriumile sisenemine või selle läbimine on vajalik kohtumenetluse läbiviimiseks.

8. Liikmesriik, kes soovib teha lõikes 6 või 7 osutatud erandeid, teatab sellest nõukogule kirjalikult. Erand loetakse antuks, kui ükski liikmesriik ei esita kirjalikku vastuväidet kahe tööpäeva jooksul alates teatise saamisest kavandatava erandi kohta. Kui üks või mitu liikmesriiki peaks esitama vastuväite, võib nõukogu otsustada kavandatud erandi tegemise kvalifitseeritud häälteenamuse alusel.

9. Kui liikmesriik lubab lõigete 3, 4, 6, 7 ja 8 alusel lisas loetletud isikutel oma territooriumile siseneda või seda läbida, kehtib luba ainult selleks, milleks see on asjaomasele isikule antud.

Artikkel 2

1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele lisas loetletud isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

- a) füüsilised isikud, kes vastutavad tegevuse või poliitika eest, mis kahjustab või ohustab Moldova Vabariigi suveräänsust ja sõltumatust või demokraatiat, õigusriiki, stabiilsust või julgeolekut Moldova Vabariigis, või toetavad sellist tegevust või poliitikat või viivad seda ellu järgmise kaudu:
 - i) demokraatliku poliitilise protsessi takistamine või kahjustamine, sealhulgas valimiste korraldamise takistamine või tõsine kahjustamine või põhiseadusliku korra destabiliseerimise või kukutamise katse;
 - ii) vägivaldsete meeleavalduste või muude vägivaldsete otsene või kaudne kavandamine, juhtimine, nendes osalemine, nende toetamine või muul viisil hõlbustamine, või
 - iii) avaliku sektori vahenditega seotud rasked finantsrikkumised ja kapitali loata riigist välja viimine;
- b) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud punkti a alusel loetellu kantud isikutega.

2. Lisas loetletud füüsilistele ja juriidilistele isikutele, üksustele ja asutustele ega nende kasuks ei tehta otse ega kaudselt kättesaadavaks rahalisi vahendeid ega majandusressursse.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks või kättesaadavaks tegemiseks vastavalt tingimustele, mida nad asjakohaseks peavad, ning pärast seda, kui nad on teinud kindlaks, et need rahalised vahendid või majandusressursid on:

- a) vajalikud lisas loetletud isikute ja nende ülalpeetavate pereliikmete põhivajaduste rahuldamiseks, sealhulgas toiduainete, üüri või hüpoteegi, ravimite ja ravikulude, maksude, kindlustusmaksete ning kommunaalteenuste eest tasumiseks;
- b) ette nähtud üksnes õigusabiteenuste pakkumisega seotud mõistlike töötasude maksmiseks ja vastavate kulude hüvitamiseks;
- c) ette nähtud üksnes tasu või teenustasu maksmiseks külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside tavapärase haldamise või säilitamise eest;
- d) vajalikud erakorraliste kulutuste katteks, tingimusel et pädev asutus on vähemalt kaks nädalat enne loa andmist teavitanud teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni põhjustest, mille alusel ta peab vajalikuks konkreetse loa andmist, või
- e) makstavad rahvusvahelise õiguse kohaselt puutumatu diplomaatilise või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni pangakontole või pangakontolt, kui sellised maksed on ette nähtud diplomaatilise või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni ametlikel eesmärkidel kasutamiseks.

Asjaomane liikmesriik teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni kõikidest käesoleva lõike alusel antud lubadest.

4. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) vahekohus on teinud kõnealuste rahaliste vahendite või majandusressursside kohta otsuse enne kuupäeva, mil lõikes 1 osutatud isik, üksus või asutus kanti lisas esitatud loetellu, või nende kohta on liidus tehtud kohtu või haldusorgani otsus või asjaomases liikmesriigis täitmisele pööratav kohtuotsus enne või pärast nimetatud kuupäeva;
- b) rahalisi vahendeid või majandusressursse kasutatakse ainult sellise otsusega tagatud või kehtivaks tunnistatud nõuete rahuldamiseks kõnealuseid nõudeid omavate isikute õigusi reguleerivate õigusnormidega seatud piires;
- c) otsus ei ole tehtud lisas loetletud füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse kasuks ning
- d) otsuse tunnustamine ei ole vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga.

Asjaomane liikmesriik teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni kõikidest käesoleva lõike alusel antud lubadest kahe nädala jooksul alates loa andmisest.

5. Lõige 1 ei takista loetellu kantud füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust tegemast makset, mis tuleneb lepingust, mis on sõlmitud enne asjaomase füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse lisas esitatud loetellu kandmise kuupäeva, tingimusel et asjaomane liikmesriik on teinud kindlaks, et makse otseseks või kaudseks saajaks ei ole lõikes 1 osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus.

6. Lõiget 2 ei kohaldata külmutatud kontodele kantud järgmiste summade suhtes:

- a) nende kontode intressid või muud tulud;
- b) maksed, mis tulenevad lepingutest, kokkulepetest või kohustustest, mis sõlmiti või tekkisid enne kuupäeva, mil nende kontode suhtes hakati kohaldama lõigetes 1 ja 2 sätestatud meetmeid, või
- c) maksed, mis kuuluvad tasumisele mõnes liikmesriigis tehtud või asjaomases liikmesriigis täitmisele pööratava kohtu- või haldusotsuse või vahekohtu otsuse alusel,

eeldusel et selliste intresside, muude tulude ja maksete suhtes kohaldatakse jätkuvalt lõikes 1 sätestatud meetmeid.

7. Lõikes 2 sätestatud keeldu ei kohaldata organisatsioonidele ja ametitele, mida liit hindab sambapõhiselt ja millega liit on sõlminud finantsraampartnerluse lepingu, mille alusel organisatsioonid ja ametid tegutsevad liidu humanitaarpartneritena, tingimusel et lõikes 2 osutatud rahaliste vahendite või majandusressursside andmine on vajalik üksnes humanitaarotstarbeks Moldova Vabariigis.

8. Juhtudel, mis ei ole hõlmatud lõikega 7, ning erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigi pädevad asutused anda üld- või eritingimustel, mida nad peavad asjakohaseks, eri- või üldlubasid teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks või teatavate rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemiseks, kui selliste rahaliste vahendite või majandusressursside andmine on vajalik üksnes humanitaarotstarbeks Moldova Vabariigis.

Artikkel 3

1. Nõukogu teeb liikmesriigi või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ettepanekul ühehäälselt otsuse lisas esitatud loetelu koostamise ja sellesse muudatuste tegemise kohta.

2. Nõukogu edastab lõikes 1 osutatud otsuse, sealhulgas loetellu kandmise põhjused, asjaomasele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele kas otse, kui aadress on teada, või teatise avaldamise kaudu, andes asjaomasele isikule, üksusele või asutusele võimaluse esitada oma märkused.

3. Kui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu lõikes 1 osutatud otsuse läbi ning teavitab vastavalt asjaomast isikut, üksust või asutust.

Artikkel 4

1. Lisa sisaldab artiklites 1 ja 2 osutatud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu kandmise põhjuseid.
2. Lisa sisaldab ka asjaomaste füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste tuvastamiseks vajalikku kättesaadavat teavet. Füüsiliste isikute puhul võib selline teave sisaldada nime ja varjunimesid, sünniaega ja -kohta, kodakondsust, passi ja isikutunnistuse numbreid, sugu, aadressi, kui see on teada, ning positsiooni või ametit. Juriidiliste isikute, üksuste või asutuste puhul võib selline teave sisaldada nimesid, registreerimise kohta ja kuupäeva, registrinumbrit ja tegevuskohta.

Artikkel 5

1. Nõukogu ning kõrge esindaja võivad töödelda käesolevast otsusest tulenevate ülesannete täitmiseks isikuandmeid, eelkõige järgmise puhul:
 - a) lissasse tehtavate muudatuste ettevalmistamine ja sisseviimine (nõukogu);
 - b) lissasse tehtavate muudatuste ettevalmistamine (kõrge esindaja).
2. Nõukogu ja kõrge esindaja võivad asjakohasel juhul töödelda andmeid, mis käsitlevad loetellu kantud füüsiliste isikute toimepandud kuritegusid ja süüdimõistvaid kohtuotsuseid või selliste isikutega seotud julgeolekumeetmeid, ainult ulatuses, mis on vajalik lisa koostamiseks.
3. Käesoleva otsuse kohaldamisel nimetatakse nõukogu ja kõrge esindaja vastutavaks töötlejaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁽¹⁾ artikli 3 punkti 8 tähenduses, et tagada asjaomaste füüsiliste isikute võimalus kasutada määrusest (EL) 2018/1725 tulenevaid õigusi.

Artikkel 6

- Lepingu või tehingu puhul, mille täitmist on otse või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva otsusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärk on mis tahes vormis võlakirja, tagatise või hüvitise, eelkõige finantstagatise või kahjuhüvitise pikendamine või väljamaksmine, kui selle esitajaks on
- a) lissasse loetletud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus;
 - b) füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis a osutatud füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse kaudu või tema nimel.

Artikkel 7

Käesolevas otsuses sätestatud meetmete võimalikult suure mõju tagamiseks kutsub liit kolmandaid riike üles võtma käesolevas otsuses sätestatutega sarnaseid piiravaid meetmeid.

Artikkel 8

Käesolevat otsust kohaldatakse kuni 29. aprillini 2024.

Käesolev otsus vaadatakse pidevalt uuesti läbi. Selle kehtivust pikendatakse või asjakohasel juhul seda muudetakse, kui nõukogu leiab, et otsuse eesmärged ei ole saavutatud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

Artikli 1 lõike 1 punkti a alapunkti iii ja artikli 2 lõike 1 punkti a alapunkti iii kohaselt võetud piiravate meetmete läbivaatamisel võtab nõukogu asjakohasel juhul arvesse seda, kas kõnealuste isikute suhtes on algatatud kohtumenetlus seoses tegevusega, mille eest nad loetellu kanti, või mitte.

Artikkel 9

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 28. aprill 2023

Nõukogu nimel
eesistuja
J. ROSWALL

LISA

Artiklites 1 ja 2 osutatud füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste loetelu

[...]
